

■ TRIBUNA POLITICA

Avair quità da las resursas natiralas

CUSSEGLIERA NAZIUNALA CUIRA

Las resursas da la terra èn limitadas. Quai è enconuschent a tut il mund, dapi ch'il Club of Rome ha publitgà l'onn 1972 in rapport correspondent. Malgrà quai sa cumporta l'umanità uschia sco sche la terra fiss inexauribla. Ils dus perscrutaders Wackernagel e Rees han perquai sviluppià avant var diesch onns l'uschenumnà fastiz ecologic – ina pussaivladad da calcular l'utilisaziun da las resursas e da cumparegliar quella sin nivel mundial. Quest instrument da mesiraziun infurmescha tge resursas che mintga uman dastga duvrar maximalmain, senza che l'equiliber ecologic da la terra vegnia destabilisà, resp. mussa tge surfatscha da terren e d'aua che ina persuna, in pajais u il mund dovra per cuvrir il basegn da resursas e per neutralisar ils ruments. Per quest intent vegn il consum per persuna

da mangiativas, servetschs e products, spazi d'abitar e meds da transport calculà tenor la surfatscha utilisabla da terren e d'aua.

Sch'ins fa ina calculaziun approssimativa per l'entira populaziun mundiala, èn ils resultats en media tut tenor il pajais frappants. Ils uffizis federals cumpetents a Berna han publitgà que-

stas cifras l'entschatta matg e preschentà surtut era la situaziun da la Svizra: ils pli gronds fastiz laschan ils Emirats arabs unids, ils Stadis unids e Kuwait, che duvrassan mintgamai var sis planets. Ils trais pajais cun il pli pitschen fastiz èn percenter Haiti, Somalia ed Afganistan. En China munta la media gia oz a var 0,9 planets. Sch'il fastiz svizzer fiss il standard, lura duvrassan nus var 2,6 planets. In emprim rapport mussa ussa era co che quest fastiz da noss pajais sa cumpona: dus terz derivan dal consum d'energia (tranter il 1961 ed il 2002 è il consum d'energia per persuna sa tripligà); in terz deriva dal basegn da surfatscha per nutriment, laina ed infrastruttura.

Ils pli novs resultats mussan ch'il fastiz ecologic che l'uman lascha enavos sin la terra è circa 23% pli grond ch'il potenzial da regeneraziun natural, u cun auters plects: il mund dovra oz in onn e

passa dus mais per regenerar tut las resursas natiralas, vd. energias fossilas, laina etc., che vegnan consumadas en in onn. E la tendenza va en direcziun d'in ulteriur augment. Atgnamain stuessan nus procurar immediat per almain anc in segund planet.

Idat dentant era autras vias: la Svizra ha francà l'idea da la duravladad en la Constituziun federala. Tenor l'art. 73 han la Confederaziun ed ils chantuns en mira ina relaziun equilibrada durabla tranter la natira e sia capacitad da regeneraziun d'ina vart e da sia utilisaziun tras l'uman da l'autra vart. L'onn 2000 ha il cussegl federal accentuà en ses rapport «Stadi da realisaziun da la strategia per in svilup duravel da la Svizra» la necessitad da far in quint general ecologic. Numerusas tecnologias duain perquai vegnir optimadas cuntinuadamain e las resursas vegnir utilisadas a moda pli effizienta. Ultra

da quai dovri ina midada dal paratgar e la prontadad da spargnar, ma era da sviluppar alternativas per nossas disas e pretenziuns d'oz.

En vista al fatg ch'il consum d'energia fa ora ina gronda part da noss fastiz, è la taxa directiva CO₂ sin combustibels, gia approvada dal cussegl nazional, ina mesira impurtanta en l'entir pachet. Questa taxa è in pass decisiv per cumbatter il stgaudament dal clima, ma era per promover il spargnar energia, ed ella po anc vegnir augmentada gradualmain, sche las finamiras visadas na vegnan uschiglio betg cuntanschidas.

La finala èsi dentant decisiv e l'idea da sperar ch'ina midada da tenuta da la populaziun e da la politica mainia era ad ina midada dal cumportament. Il fastiz ecologic è in instrument impurtant per cuntanscher quai.